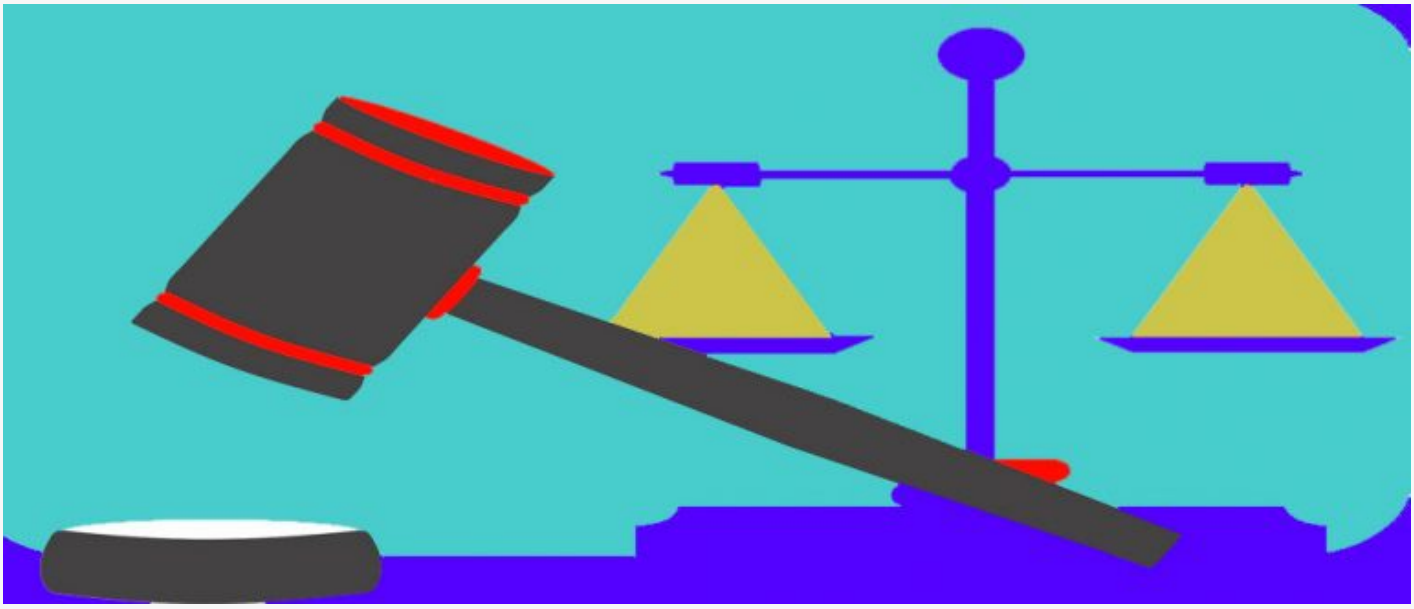
Kanun hakimiyeti

Kanun hakimiyeti, Said Nursî'nin üzerinde ısrarla durduğu mühim bir konudur.

Yapılan her iş ve oluş kanuna uygun olmalıdır. Ve kanunun dışına çıkmamalıdır. Ve bu kanun herkese eşit olarak uygulanmalıdır.

Bu konuda Cumhuriyet yönetimine atıfta bulunan Said Nursî: ''Hükümet-i Cumhuriye gibi en ziyade kanunperest ve kanunî bir hükümet"1 sözleriyle, hükümetin her işinin kanun dairesinde ve kanun hakimiyetinde olması gerekliliğine vurgu yapar.

Hukukun kanun dairesinde olması gerektiğini söyleyen Said Nursî; kanun adına kanunsuzluk edenleri cinayet işlemekle nitelemektedir.2

Memurların veya idarecilerin kanunsuz ve keyfî uygulamalarından rahatsız olan Bediüzzaman; 'Milletin efendisi onlara hizmet edendir.' (Hadis-i Şerif) prensibini oldukça önemser ve "Kuvvet kanunda olmazsa şahsa geçer. İstibdat mutlak keyfî olur.''3 der. Bediüzzaman'a göre kuvvet şahısta değil, kanunda olmalıdır. Aksi takdirde 'Bazı alçak memurların keyifleri kanun'4 olarak kabul edilir. Kanuna dayanmayan uygulamalardan doğacak boşlukta memurlar; memuriyet bağıyla hükümet nüfuzunu şahsi garaz ve kinlerine de alet ederek su-i istimal edebilirler.5

Kanun yerine memurların keyfî uygulamalarından doğacak olan iç karışıklığa da dikkat çeken Bediüzzaman; 'hakimiyet-i İslamiyenin ve vatanın büyük tehlikelere düşeceğine'6 işaret eder.

Cumhuriyetin ilanından sonra yeni rejimin yaptığı birçok yanlış uygulamadan biri de bu vatanda yaşayan ayrı topluluklar arasına nifak sokulmasıydı. İslam birliğinin dışlanarak milliyet (ırk) birliğine dayalı bir anlayışla ülkenin idare edilmesiydi.

Durkheim'den etkilenen Ziya Gökalp'in fikir hocalığında M. Kemal'in riyasetinde yapılan Türkçülük hareketi her alanda Türkleşmeyi gündeme getirmişti. İslam'ın kitabı Kur'ân Türkçeleştirliyor; ezan ve kamet Türkçe okutuluyor; bu vatanda yaşayan diğer unsurlar aşağılanıyor ve her unsur Türk olmaya zorlanıyordu.

Hakiki bir Türk muhibbi olan Said Nursî de bu uygulamalardan nasibini alarak her ortamda aşağılık bir muameleye tabi tutuluyordu.

''Hakiki Türklere pek hakiki dostane münasebetinin olduğunu söyleyen Said Nursî; Frenkmeşreplerin Türkçülüğüyle hiçbir cihette münasebetinin olmadığını söyleyecek7 ve bu uygulamanın kanunsuz olduğunu belirterek; ''İslamiyetle eskiden beri imtizaç ve ittihat eden, ciddi dindar ve dinine samimi hürmetkâr Türklük milliyetine zıt bir durum''8 müşahade eden

Bediüzzaman; ‘’Eğer milyonlarla efradı bulunan ve binler seneden beri milliyetini ve lisanını unutmayan ve Türklerin hakiki bir vatandaşı ve eskiden beri cihad arkadaşı olan Kürtlerin milliyetini kaldırıp onların dilini onlara unutturduktan sonra, belki, bizim gibi ayrı unsurdan sayılanlara bu vahşi usulünüzü tatbik edebilirsiniz.’’9 diyerek bu şahsi ve keyfi uygulamaya şiddetle karşı çıkarak şahısların keyfi muamelelerini tanımayacak, ‘’Madem biz raiyetiniz değiliz; siz de bizim hükümetimiz değilsiniz.’’10 diyecektir.

‘’Hükümet ne şekilde olursa olsun kanunu bir olur. Köyler ve şahıslara göre ayrı ayrı kanun olmaz.’’11 diyen Said Nursî bu durumun tamamen kanunsuzluk olduğunu beyan ediyor.

Said Nursî’ye yapılan muameler tamamen kanunsuz ve keyfidir. ‘’Hangi usulle bu acip tecavüzü yapıyorsunuz. Kanunuzu ibraz ediniz. Yoksa bazı alçak memurların keyiflerini kanun mu kabul ediyorsunuz?’’12 diyen Said Nursî, kanun hakimiyetinden yana olduğunu ifade etmektedir.

‘Kanun’ ve ‘kanun karşısında eşitlik’ konusuna da açıklık getiren Bediüzzaman; ‘’Kanunu tatbik edenler, evvela kendilerine tatbik ettikten sonra başkasına tatbik edebilirler.’’13 diyecek ve kanunun aynı zamanda kanun koyucuyu kapsadığını söyleyecektir. Evvela kanun koyanlar kanuna uymalıdır. Kanun koyucunun çiğnediği kanunu bir başkasına tatbik etme durumu söz konusu olamaz. Böyle bir durumun sosyal alanda huzursuzluklara ve anarşiye sebep olacağı aşikârdır.

Atilla YILMAZ
ahocam@hotmail.com

Dipnotlar:

1- Bediüzzaman Said Nursi, Şualar, YAN, s.395
2- a.g.e., s.395
3- Bediüzzaman Said Nursi, Emirdağ Lahikası, YAN.s.386
4- Bediüzzaman Said Nursi, Mektubat, YAN, s.417
5- a.g.e., s.347
6- Bediüzzaman Said Nursi, Emirdağ Lahikası, YAN, s.387
7- Bediüzzaman Said Nursi, Mektubat, YAN, s.417
8- a.g.e., s.417
9- a.g.e., s.417
10- a.g.e., s.417
11- a.g.e., s.347
12- a.g.e., s.417
13- Bediüzzaman Said Nursi, Lem’alar, YAN, s.176